

Előfizetési díj.

Helyben:

Egy évre . . .	3 ft — kr.
Fél évre . . .	1 „ 50 „
Negyedévre . . .	80 „
Egyes szám ára . . .	10 „

Előfizetési díj.

Vidéken:

Egy évre . . .	3 ft 00 kr.
Fél évre . . .	1 „ 80 „
Negyedévre . . .	1 „ — „
Egyes szám . . .	10 „

VÁCZ.

HELYI ÉS VIDÉKI ÉRDEKŰ HETIKÖZLÖNY.

Hirdetmények díj 3 hasábos petit sorért 5 kr. — táblászi vagy terjé- || Nyilt térben való közlemények után három hasábos sorért 15 krajczár delmes hirdetésenként árlengedés adatik. || szánittatik.

Az előfizetési pénzek és a lap szellemi részét illető közlemények „Vác” szerkesztőségéhez írt 84. szám alá Vácra küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Felhívás

a váczí érdemes polgárokhoz.

Mindenki e hazában elismeri, hogy a népnevelés égető szükség. Születik is e tárgyban sok szép eszme, sok emelkedett szónoklat elszavalatik, lelkes czikketek lehet olvasni, s mégis a cselekvés terén vajmi kevés történik! de mind-egy, ha kevés is, csak történjék valami, mert a dolognak csakugyan kezdetlen vagyonk.

Vácz tisztelt polgárai nehéz időkben hazafiságunknak oly kitünő példáit adák, hogy teljes reményem van, miszerint azok, vagy azoknak fiait, kik életket és vagyónkat a haza jogainak megvédelésben annyi készséggel oda áldozni készek valának, az első sorokban fognak harczra kelni ott is, hol a haza felvirágzásáról, a nép jólétéről és egy szebb jövőről lehet szó.

Szabad államnak minden polgára, ép úgy a minister, mint a szántóvető ember egyenlő tiszteletet érdemel, s a hazának egyenlőn szükséges tagja, ha helyét betölti, s hazfiai kötelességének megfelel, én a hazafiai kötelességét nem abban keresem, hogy ki képes jobban állodni az ellenvéleményt, hanem azáltal, hogy ésszerű, becsületes működés által tegyen magunkat hasznos polgárokká.

Főltre tehát a pártkérdeésel.

Ezzel nem akarom mondani, hogy ne legyenek pártok, legyenek, küzdjenek egymás ellen elvkérdéseknél és választásoknál, de midőn a jelvényt letezik, tegyék le a szenvedélyességet is, s egyesüljünk a socialis kérdések terén; iparkodjunk városunkat emelni s a közjót egyesült erővel előmozdítani.

Soha se tekintünk tehát, homán jó valamely indítvány? hanem hogy üdvös-e? mert ha mi valamit nem pártolunk azért, mert ott indítványozták, űk ellenben eljeteinek mindent, mert fölünk veszi eredetét, akkor a közjő szenved, s a város a helyett hogy haladna, nemcsak elmarad, hanem vissza is megy. Rendesen ez a pártoskodások gyümölcse, ha azt a társadalmi tőrre is átültetjük.

Tisztezzünk előbb ily irányban a helyzetet, aztán vegyük fel a fonalat.

Kérem azokat, kik elvenc vagy személyem iránt nem rokonszenveznek, tegyék főltre a kérdéseknél érzelmi politikájukat, s csak azt vegyék figyelembe, ha üdvös-e a városra polgárainra s a közjóra az, mit indítványozok.

Tárgyam a népnevelés eszméje körül forog. Én ez eszmét nem úgy fogom fel, hogy elég frui, olvasni, s aztán az a legbölebb, ki a legvirágzóbb modortól képes elmondani a „Zászló”-ból ez is szép, ez is jó, de üdvös mindenesetre, ha a helyi szükséghez képest ésszerű és gyakorlati nevelést iparkodunk eszközölni.

Vácz földművelő-, szőlő- és gyümölcstermelő vidék, tehát az irás és olvasás tudásán kívül a gazdaság tudománya tekinthető nagy érdeknek.

Nem értek itt valami kószhelyi, vagy óvári gazdasági iskolát, de olyat, mi Vácz és vidéki érdekének megfelelően. Most van a tagosítás, szenteljen a város e czélra vagy 150 hold földet, melyen mintagazdaságot folytatván, a gazdák gyermekei ott okoskerü gazdaságkötésben tanítást nyerhetnek; kertej már van, szerezen még egy darab szőlőt is hozzá, s alapított egy gazdasági iskolát kis gazdaságok számára. A föld, kert és szőlő szűpen behozná kamatait.

Ehez természetesen pénz kell.

A városnak pedig nincs.

Ez Párison, Bécsen és Pesten megesezt, de ha ezért nem haladt volna előbbre, hát egyiknek is elég volna valamije. Ha gyümölcsozói beruházásokra tesz egy város kölcsönt, az nem csak nincs elveszve, hanem a város emelésére, s felvirágzására nézve gyümölcsozói töké.

Törlesztésre vegyen fel a város e czélra az államtól például 20 vagy 25 ezer forintot, de miután épületei, földje, kertej van, tán emyire nincs szükség, de mégis beruházások, gépek, kezelési tőrre pénz kell, maradjunk a 20 ezer frtnál; ezt törlesztésre felveszi a város s oly szép minta gazdaságot állít, hogy öröm lesz nem csak tanulni, de nézni is, ennek jövedelméből a törlesztési kamatokat fedezheti.

A tanári kinevezés, valamint annak fizetése az állam gondja leendőne.

Gondolkozomnak, s tanácskozomnak, kérem, kissé erről. Részemről meg vagyok győződve, ha ez életbe fogna egyszer lépni, néhány év múlva Vácz szántóföldjeire, s szőlőhegyeire alig fogunk ráismerni.

Degré Alajos.

keretében; — a koldulás életük első korszaka, a második — a lopás.

Tetten kapavá, előlél rinezolt hielokkoll a boszóló törvény, a kis esiokeggy bekerül abba a nagy iskolába, melynek a neve — tömlécs.

A ki emek az iskolának egész mivoltát alosapon meg akarja ismereni, azt utasítom B. Eótvös „Falu egyezője” eziml regényére, melyre tökéletesen ráillik, mit a „Kartársaság”-ról mondott egy költő:

„Bánatnak könyve,
Kár hogy nem regény,
De nincs benne egy szó
Költemény stb.”

Röviden mondunk: a börtön ma is az, mi volt 48 élett, — a gazdasági akademiáján, honczt többszöri repetálás után mint kész gumbezer kerül ki a gyermek, s pályáját a legelőb akasztóló végzi.

A társadalom bosszút állott kártékony tagján, és ezzel megoldva a hitzi feladatát???

Pedig ahogy oldotta meg, de hogy oldotta meg, mert azoknak neveléséről jó híjéről nem gondoskodott, kik megöltöttek börtöneit; és így önnön hífnos mulhasztásáról büntetle társadalmi áldozatok, stb:

Rosz gazda módjára is járt el, a kisebb kiadást súlylta a maga idején és később tiz annyiba került mulhasztása.

Valóban, a börtönök improductív költsége talán csak muszkaországban nagyobb, mint nálunk.

Több javító intézet, kevesebb börtön legyen, ez akarja elérni Molnár Aladár úr a szeretet-házak felállításával.

Sok ember legemesebb eszméjét mikor közre hozza úgy jár, mint azon kertész, aki az ivetvázi növényeit kirkarja, a — fagyra.

Az indíványnyal esifúján kell bánni, és mindenké feltt nemcsak beszélni, hanem kezdeményezni is.

Igy tett Molnár Aladár úr!

Látva fennemézett nagy nyomorúságunkat, az elhagyva lézengő gyermekek számára új intézeteket hoz javaslatba, melyek már máshol általában működnek, és melyeknek hivatalosa az ily gyermekek megmentése, tanítása, becselése munkára, keresetre képezése.

Nem állt ő meg a pusztia elmeletéről, hanem már megis nyitotta az első szeretet-házat Balaton-Füreden, mint szerénysége eltitkol, saját áldozat készségéből!

Kiszámíthatlan az ily intézetek állása, megmentezik az államot a roppantszámú koldusok, gonosztevők és rablókól.

És ami nálunk, — számban folyton apadó nemzetnél fő dolog, — nevelik a beszélgetes munkás polgárok számát!

Az ily intézetek szervezete olyan, hogy a gyermekek nem csak tanítanak és hízlatálnak az alapfányok jövedelméből, hanem fölnevelés, kertészkedés és apróbb kézmunkák által maguk tartják fel magukat és intézetüket; munkára munka által neveltek.

Itt tehát a jó példa. Balaton-Füreden már van egy „szeretet-háza, de ha szeretjük magunkat, házunkat, lenni kell még soknak, lenni kell minden városban, lenni kell minden vidéken házáinknak.

Oly intézet létrehozására, mely önmagát tartja fel, nem kell nagy erőfeszítés.

Szükségünk van minden emberre, nem szabad elveszni hagyunk egyet sem mert kevesen vagyunk!

Építsünk tehát mi is szeretet-házat, vagyis akarom mondani

Gondolkozzunk!
En gondoltam egyet! nem lehetne-e ebből kettő? t. i. gondolat és tett!!!

Van nekünk, és pedig éppen bünesetek után beszédet bírások és adakozásokból intézetünk, úgy hívják hogy: „házi szegényeket kezelő ily intézet.”

Hogy miéle simulans vég asszonyokat és vén embereket szedjen ez intézet, azt nem foszogat; de nem is teletélem, mert működése előttem ismeretlen.

Nem mondom én azt egy szóval sem, hogy ezen, talán eldzéltetés intézetet beszélni kellene, hanem csak azt:

Nem lehetne a társadalom eme élő halottjai mellé, márti. a vén asszonyok és vén emberek mellé, a társadalom lendő emberait t. i. a nálunk és nem kismérvben feltalálható elhagyott gyermekeit is felvenni?? és ezen intézetet ékként szeretet-házak átalakítani.

En azt hiszem, hogy nagyobb érdetkünk áll a társadalom eme lendő embereit, mint nem tudom, talán önlibájuk miatt elközdösztet vén embereket, vagy egykor sok szerencsétlen leány sorsát kezden horrtól van az anyonyok, kiket büntetésül inkább sorsára hagyani mint hízlati lennének eme társadalmi élő halottak pártolai. —

Tépedig, áldásosban működő és városunk és országunkból alakult jótékony ügyelet, vedd át a kérdést, és érleld meg tetteid!

Ismét csak a te gyöngéd vállaidra tesznék egy terhet! De kihez forduljunk? csak te, csak egyedül te vagy határtalanul tisztelt ügyelet hiva-

itt már sokkal szebb képre akadunk, előtünk áll a haladás szöveteké kezében, a telekfeneg magasztosságának hódoló, a művészet imadó kisebbségja a művelkednek, kik megadó sznikleki elöleletet: kajániságot, nyomról nyomra haladnak előre, míg kivilágítás és megfázítás, nem lesz az út a denivelés és bagyok által kevelt gyönyörök és gyomokól.

Lehetne eről még sok szépet mondanom; de azt fenntartom azon időre, amikor a kétségben kiváli fénye eredményt leend szeremen lenzölöm.

Most pedig hát Pista ócsón hanyagságát némileg helyreállítandó, tekintésünk szét a sáros világra, s igyekedjünk kárpótlást szerzeni magunknak a kándalló melegedés azon kellemelenségéket, melyeket a vén idő mogorva istene reánk mért.

Itt még baráti körben látjuk együtt ifjainkat, siva virága egy jó barát távozása miatt. — A Marezi láb alá rakta a „kopogót” meg a tő adót, no hiszen rakták is, volt is jó kedve, de mekora! — En nagyon tudok monlani a hitütség ködösségén, mely némelykor az ez firtóket is fizeszes körbe vonja.

Instállom, amice! Hallotta-e, hogy lelkes hölgyeink és uraink köztl többben vállalkoztak, becses lapját mielőz szelles körben terjesztani, úgy hiszem, őrommel elküldi

velen együtt, hogy „éljenek!” — Tehát mindig csak előre!

Ugy szeretnék valami kedélyes dologról egy kissé mulatattól lenni, de ez a Pista gyerek annyira kivett sordomból, hogy nem bírok jó kedvhez jutni, már csak legálább elment volna megemzeli a korszakozókat, — hódolva volna hírből, hogy ki mekoraót bukott, ne kellene az embernek nisztló hallani, hogy a molnár télen is meguszta a vizet.

Amice barátom! Nem lenne jó már egyszer Vácra is egy pár csinos bércocsit beszerezni, hiszen nem hiszem én azt, hogy egy 14 ezer lakosú hírből, hogy két feváros közé ékelt, gozlyázási és vasuti állomással bíró városban le nem szorítatlán, azon vízvezetéköl bírkáit, melyek mint a régenmúlt keserű emlékek, bosszusan döcögnek végig, az egyenlőség nem ismerő követel göcsös felszínén, — hogy e tekintetben nemi nagy a hitny, leginkább érezhető most, a művelődési előadások próbáinál, hol kedves hölgyeink áldozatkészségé meg az által is igénybe vétetik, hogy saját fogataikat könytelenek használni, mert a rendezőség minden jó akaratát és buzgósiságát mellett sem képes azt a mi — legálább nálunk nites, vagyis egy bércocsit előteremteni. — Sajnos dolog, de ugy van, — s ugy van ez más alkalmak u. m. lakodalmok, keresztelő, temetés, búlok, házi-mulatságok alkalmával is; — a kinek fogatra van szük-

sége, vagy kénytelen a kényelmesebb fogat-talajdonosoktól azt használtatni kikéni, a mi mindakét félre nézve kellemetlen, vagy kénytelen egy csomó kucorizca szalmából helyenyzést ülésben a városon végig döcögzeni, ami is szánitlva, hogy a feneketlen sár miatt valahol tisztá öltözékben megjeleimen, a melyek a lehetőségek sorában.

Hát nem volna Vácson egy vállalkozó szellemi egyén, ki egy pár csinos fogatot tartana, melyet mekoraót díj mellett a közönség bizonyára szivesen venne igénybe, hol autátn a csimul egy kis haszon is járna.

— Vörkösztó ur! — Pista ócsónék hanyagságát, — biztosítom róla domma spectabilist, hogy jó megrázatom a pernahajlék üstökét, s hiszem, hogy jóvőre el megy a guszusa leányok utáni futkázóztól. — Különben is meg van neki legyere, hogy a mint a tillosa érik, hát megvirágik néki, és érkeke”, pedig a ki ezt megvirágik néki, az meg is szokta tartani a szót kerekben.

Még arra is kérem amice barátom urat, ne szoktassa azt a gzereket a kénytelikhez, nagyon elkönyeljezt, úgyis nehezen bírhat itthon elszoktatni tőle a köztire valóit, legjobb annak egy kis rozskönyér meg hi-dég viz.

Tisztelettel

Fr. os házy István.

tott krisztus eme nagy eszméjét: „szóeresed felebarátodat, mint önmagad-magad!” gyöngéd kezdettel a társadalom minden lapjára feljegyezni. —

Mi férfiak is feltelegük Krisztus ez alapszeméjét, azonban önalkotta vizsáz társadalmi életünk nem engedi, hogy oldalunkhoz lánczolt karunk markolatáról kezünk levessük.

Én kérlek titeket, én egykor darázs-fészéket, most pedig angyalokat keresek!

a. X.

Helyi hírek.

Nyílt közösnet. A városi négyelet javára, Vácvezérs közönség közpénzárból 100 forintot ajándékozott. Ezen nagylelkű adományért fogadják az illetők a „négyelet” hálás köszönetét, mely örömmel vállalja be, hogy keletkezett óta évenként szerencsés volt, e helyről ilyen adományban részesültek.

Váczeo, December 16-án, 1870.

A „négyelet” elnöksége.

Alkalmi. Nem akarunk a városi rendőrségek elibe kerülni, de a legközelebbi mult vásárban történtek, feljogosztanak minket erre. Ugyanis:

A mult vasár alkalmával árnyalg igen sok tolvajlás követtett el zsebmetszők által, meg pedig oly formán, hogy az elrengentett jakabkól egy fillér sem került vissza, sem a zsebmetsző közül, sem eldologes, sem utólagosan egy sem lon letaróztatva; pedig a pesti, budai, pozsonyi, győri, komáromi és tynyei ganefok legismertebb egyéniségei voltak itt, s oly zavartalanul járta-keltek, mintha a rendőrség azért léteznék, hogy nekik jónapot köszönjen.

Még egy körülményre figyelemztetjük a városi hadnagy urat... Mult vasár alkalmával sem drabantot, sem dárórást nem látunk a vásár színhelyén... Kérjük ez alkalommal sziveskedjék a kirendelt „fogvegyer erőt” a korszamból kipszálalni, s egy kissé személyesen is utána járni, hogy ez alárendelt közegek ne a nyomrok hajlamát, hanem hitvasútsukat kövessék... Hígyje meg, nagyon rájuk fér!

Lapunkhoz mellékelve küldjük „**Divat**”-diszelen kiállított előfizetési felhívását, — tekintve, hogy e szakba vágó német lapok, különösen a „**Bazar**”, ha nem esalódnak 32 ezer példányban jár Magyarországon szép helyeire részére; kívánatos lenne, hogy a magyar vállalatok e téren is mielőbb társzanyalassák a külföldi versenytársakat, mi azonban, mindaddig csak is ábránd marad, míg honi vállalatunk csak a hazafiság zománcza alá rejlett „kegyelmeim” ellettek; ajánljuk e diszes magyar szaklapot szép helyeink figyelmébe.

D rágasági pótlék cím alatt képviseletünk megajvítva tisztviselőink fizetését, bizony, bizony ideje is volt, mert nem hisszük hogy legyen egyetlen város hazánkban, hol ily rosszul díjaznak a tisztviselőket, — hanem három dolgot sehogyan vagyunk képesek meg érteni.

1. Hogyan van? Az ily drágasági pótlékek visszaháldog-e? nem a jelen, vagy jövő drágasági viszony, hanem a mult idők szerint határozottak-e meg?

2. Hogyan van az, hogy drágasági viszonyból kiindulva csak az igen tisztelt tanácsos urak és jegyzők részére lettek megszabva, a sokkal sítványabb fizetés kisértébe hivatkozott tisztviselő, és az irda egyéni személyzet kilyagynak, mintha ezen szegényül fizetettékre nézve nem lenne drágaság?

3. Hogyan van az, hogy a percentuációk meghatározásánál a fizetésirány nem vedtetett figyelembe, mi úgy tudjuk, hogy másból az ily pótlékeket, a rendes fizetés megforított arány szerint szokták megszabni, vagyis Maróthy szerint, megnél nagyobb a fizetés, annál kisebb a pótlék, és viszont kisebb fizetésű tisztviselőknél nagyobb merül pótlék szabatik ki.

Nálunk sem kellene más arányokat behozni. A szegény negyelmesterek, hajdukkal mi történék? könnyen bevetkeztethik azon körülmeny, hogy a milyen a fizetés, olyana szolgálat.

Dézsma-váltásokról ágyunk az utradalom méltányos kívánatit, Simoncsics László minisiteri biztos ír és az utradalmi ügyvéd Rudnyay József ur tapintatos eljárása következtében befolyeztetett — a váltásügyszeg az adott dézsmanynység átlaga után állapítottat meg, a bórdezsma akódját 1 forint

50 kor. öszszeggel egyenlített ki. Ezme társulatlantól fogva, minán így szólnék független tulajdonukká lett, nem lenne jó most már, a fenősbősző ártól helybenajog, és valóban csehöz vezető hegyrendőrségi szabályainkat eldobjegetni? most lenne, nézzünk szerint, annak idője; addig ássák a vasat, míg meleg.

Szerkesztői mondandó.

Tekintetes Mártonffy György földbirtokos urunk Danonyban,

Tekintetes Pápy Béla földbirtokos urunk Fénykör,

Tekintetes Sándor Géza földbirtokos urunk Tegyök,

Tekintetes Rudnay József urunk Vác-Hartyán,

beállított egy évi előfizetési összeget 20 kor. o. ö. öszszeggel.

Tekintetes Flachy Bertalan szolgábir urunk Tegyök, beállított felvi előfizetési összeget 10 kor. o. ö. öszszeggel az illetékel tálbet fizetésre be, kerjük remélni, hogy az illetékel rendelkezéssel kioldhatatlannak értesítlen.

Minthogy ábrissal el nem bíró közönséget csak rendes munkatól foghatunk el, igen kerjük azon urakat, kik lapunkat szelteni közönségükkel támogatni akadják, miszerint az ábrissákkal kassák — egyenként azon kívánatuk, hogy nevük betétkel jeleztesék készséggel, teljesítettni és.

Szerkesztőség.

A bécsi börze távirata dec. 17-én.

Arany	—	—	5.92
Észtist	—	—	122.50
Nemzeti kölcsön	—	—	65.35
1850-iki államkölcsön	—	—	92.10
17. metallikus	—	—	56.10
Bankrészevények	—	—	129.15
Londron	—	—	72.45
Hiitelrész. részv.	—	—	247.66

NYILTÉR.)

C. M. urat tisztelettel felkérlem, sziveskedjék a tölce német járandó 55 ft 8 kor. tartozását 8 nap alatt feltenni, vagy ezt veltem ezen idő alatt más módon tisztába hozni, különben kérvénytelen beszek nevé, mint rossz fizetésű, nyilvánosságba hozni, vagy elcizálni a törvényes lépéseké bíróság előtt megtenni. Váczeo, December 16-án, 1870.

Schubert E. H.

*) E nyilatkozat közzétételét nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Felöltszerkesztő: ELIÁSSY GYULA.

HIRDETÉSEK.

Karácsoni- s újévi ajándékok!

A közlegő karácsoni és újévi ünnepekre ajánlja

újabb STEINER SAMU

Váczeo, főutca, Vadkerti-ház, az „almához”.

háználom olésó és válogott rakatár mindennemű, norialergiz és rióvárlékban, író és rajzszekszók, pipere-szappan, állatszer, bútorok, gyöngök, herlini gyöngye és kőfajánat minden szímben, szemeszalgok, hajdujók és szópallak, valódi selczai pipák, pipaszárak, toll- és szőkecsók, bronz- és falai arany-örök, mellék, fülbevalók, virágtartók, kezök, mell- és gallérvizek, crmek (szedallé) tők, órák és stb.

Különös figyelembe méltó nagy választék:

játék-áruim gyermekek számára

valamint

virágos-keretli köszöntő-jegyeim.

Kiadótulajdonos: Eliássy Gyula.

BURDA JÓZSEF,

fordisr és paróká-készítő (azelőtt 16 évig Pesten, az „Adonis”-hoz) ajánlja újonnan nyitott fordított termé, s női haj-fordítottát a legújabb párisi divat szerint Váczeo, valamint jól rendezett rakatár mindenemű hajpompákkal, hajkezesekkel és haj-toilett-ezikkkel a legolésóbb árakon, és legpontosabb kiszolgáltatás mellett.

3-2

Alólrott ajánlom kitimo fehér új- és ó-borimat, melyek kölcsönél 14, 16, 20, 24 és 30 kron áron tisztán és hamistlanul kaphatók.

Egytálla tisztelettel jelentem, hogy fentebb jegyzett ó-boraima akó száma is áruha becsógtom.

Végre vidéki és helybeli szíves keresők számára határozott vendégül szóhámat rövidebb vagy hosszabb időre igen olésó áron átóm bérbe.

Tisztelettel pártolok ker.

Váczeo, Deczemb 8-án 1870.

Pinter Bálint,

a „Fehér hajdu”-színezett-vendégül.

Vác, 1870. Nyomatott a siketn. iparint. gyorssajtóán.